

znivým návrhem soudního dvoru II. stolice podati kasačnímu dvoru, který vyslyšev generálního prokuratora, rozhodne buď žádost zamítnouti nebo ministru spravedlnosti ku příznivému vyřízení doporučiti. Proti zamítnutí žádosti některým z uvedených soudů, nemá stížnost místa (§ 411 tr. ř.).

4. Nerozhodl-li kasační soud dle § 288 č. 3 nebo dle § 350 odst. 1 tr. ř., mají se spisy bezprostředně ministru spravedlnosti předložiti (výn. min. sprav. ze dne 13. prosince 1878 č. 17.135). V případech, když kasační dvůr následkem nejvyššího zmocnění na místě trestu smrti vyslovil trest na svobodě, mají dobrá zdání o dotyčných žádostech za milost podati se cestou soudu kasačního (výn. min. sprav. ze dne 15. ledna 1875 č. 709).

5. Vynesl-li rozsudek smrti soud porotní, má se ihned tento po jeho prohlášení přivzav státního zástupce poraditi o tom, zda odsouzený hoden jest milosti čili nic a jaký trest v případě udělení milosti na místě trestu smrti, by byl přiměřeným. Protokol o poradě té sepsaný má se přiložiti ku spisům, které se též tehdy mají soudu kasačnímu předložiti, když nebyla podána stížnost zmateční. Kasační dvůr předloží pak spisy tyto, když rozsudek nabude moci práva, vyslechnuv v tajném sezení generálního prokuratora a podav o tom dobré zdání, ministerstvu spravedlnosti (§ 341 tr. ř.).

6. Při žádostech za milost při přestupcích, podají-li se před nastoupením trestu a mají-li za podklad věrohodné okolnosti, které teprve po vynesení rozsudku na jevo vyšly, může se s výkonem rozsudku posečkat, pokud by výkonem tím účel žádosti úplně nebo částečně zmařen býti mohl (§ 182 odst. 2 tr. ř., viz čl. Prominutí trestu).

Udělení milosti (v právu vojenském).

I. V právu vojenském nedošel čl. 13 st. zákl. z. ze dne 21. prosince 1867: »Císař má právo amnestii uděliti a tresty, které od soudů byly vysloveny, prominouti neb zmírniti« svého intensivního významu a právní zásada již v trestním řádě ze dne 29. července 1853 příbuzným vojenskému trestnímu řízení obsažená o výhradnosti práva milosti zeměpána ohledně prominutí aneb zmírnění trestu (§ 330 voj. tr. z.) nemůže pro právo vojenské analogicky užita býti. Právo milosti (jus aggratiandi) přísluší ve vojenském trestním řízení kromě císaře i pouhým pánům soudů vojenských, resp. vojenským soudům a úřadům. (Udělení milosti politickým provinilcům bylo však přece císaři vyhraženo; výn. min. vál. ze dne 13. března 1850 č. 1781). Důvod pro toto soudcovské právo jest historický, ježto svého času soudci vedle souzení dle práva i souzení dle milosti příslušelo a pán pluku byl zároveň pánem jeho soudu. Pány soudu jsou již mocí jim příslušejícího velení pro jich obvod rozkazní nad vojenskými osobami jim podřízenými od podplukovníka neb jemu na roveň postaveného dolů a nade všemi vojenské pravomoci podrobenými osobami civilními tito důstojníci kombattanti: vojenští obvodní velitelé, velitelé námořnictva, kapitáni stráže, kapitán švadrony jezdců tělesné stráže a při vojsku v poli velitelé oddílů a jakož i samostatně působící velitelé sborů, dále ve válce velitel eskádry aneb veškerého loďstva. Pánové vojenských soudů jsou však ještě oprávněni své právo milosti na velitele jim podřízené (s obmezením aneb bez něho) dále přenést. Právo milosti přísluší však i osobám právníkům, ježto ono dále přísluší vojenskému vrchnímu soudu a nejvyššímu vojenskému soudnímu dvoru, jestliže tito sborové soudcové buď sami převzetí vyšetřování a předložení spisů k vlastnímu rozhodnutí

pro určitý případ nařídí aneb když spisy dle trestního řízení před prohlášením rozsudku na tyto soudy zaslati dlužno na př. při rozsudku proti generálovi (§ 248 voj. tr. ř.) aneb když proti rozsudku nižší stolice přípustný rekurs byl podán (§ 249 voj. tr. ř.).

Však právo milosti těmto osobám příslušející jest ještě v následujících případech o b m e z e n o :

1. Při rozsudcích smrti pro prosté zločiny bezvýminečně a při deliktech vojenských, jestliže současně těžší trest než 5letého žaláře nastoupiti má (návrh na milost dlužno před prohlášením rozsudku voj. vrch. soudu zaslati, nař. ze dne 18. února 1804 H 146 a 25. listopadu 1842 F 1491);

2. při odsouzení důstojníků pro hru hazardní aneb osob vojenských pro lichvu (právo milosti přísluší jen vyššímu vojenskému místu; nař. dv. kancl. ze dne 10. května 1805 a 13. srpna 1819).

3. Ohledně prominutí vedlejších trestů spojených s odsouzením k smrti aneb žaláři a s odsouzením pro deserti na př. vyhostění z armády, vypovězení ze země, ztráta praporu a j. v. (cirk. nař. ze dne 11. dubna 1861, 3. února 1862 č. 1679, před. o soud. ř. z r. 1881) a

4. ohledně prominutí následků deliktu tiskového a zvláštních náhrad (cirk. nař. z 3. února 1863 č. 1679, 1862) při jistých deliktech.

Udělení milosti buď předchází aneb následuje. Má sice udělení milosti nebo zmírnění trestu (zavážně odůvodněné) hned v prohlášovacím doložce, jež k rozsudku (nález) má se připojiti, vyjádřeno býti, avšak pán soudu může je přece i po prohlášení rozsudku vykonati, jestliže rozsudek zní na smrt a žádné omezení zákoné práva milosti pána soudu proti tomu nestojí a dále když trest na svobodě pořadem práva neb milosti vyneseny dobu jednoho roku nepřevyšuje a sice v posledním případě tehdá, když vyšší stolice soudní rozsudek I. stolice při revisi byla potvrdila. Analogicky přísluší dodatečné udělení milosti vojenskému vrchnímu soudu a nebo nejvyššímu vojenskému soudnímu dvoru, když tito vyšší soudové vynesli rozsudek trestní o trestu na svobodě rok nepřevyšujícím.

Při delším trestu přísluší právo dodatečného udělení milosti aneb zmírnění trestu říš. ministru války resp. ústřednímu úřadu námořnictva. Jestliže však po prohlášení rozsudku vyjdou na jevo nové a důležité okolnosti polehčující, jež by sice na mírnější sazbu trestu vlivu nebyly měly, avšak mírnější trest v mezích sazby trestu by byly odůvodňovaly, tedy přísluší dodatečné zmírnění trestu (aniž by bylo třeba nového řízení) pánu soudu, jenž pro rozsudek byl příslušný resp. bývalé příslušné vyšší soudní stolici (d. dv. k.) z 28. července 1810 F 806, výn. min. vál. z 13. března 1850 č. 1781, č. 46 (ze dne 30. května 1856 č. 1250—II. a výn. min. vál. z 15. června 1865 č. 983—IV.). Ten, jenž odvedením na popraviště vytrpěl již úzkosti smrti, nesmí, byla-li mu milost udělena, žádným dalším trestem postižen býti; však i když odvedení se ještě nestalo, dlužno při každé přeměně trestu, jež po vyhlášení trestu smrti nastupuje, vzíti slušný ohled při výměře trestu na svobodě na úzkosti smrti již vytrpěné (předp. o soud. říz. čl. 46 a nař. min. vál. z 23. března 1865 č. 483—IV.). V materielním voj. trest. zákoně nalezá se — nehledě k ustanovením o prominutí trestu při účinné lítosti ohledně jistých deliktů — v § 205 voj. trest. zák. zvláštní ustanovení ohledně sběhů hlásících se ku generálnímu pardonu. V čas války zmínky zasluhuje nejvyššímu veliteli (neb jeho delegátův) propůjčené oprávnění z ohledů válečně-politických pro území

zabrané, bojiště neb zemi povstaleckou, k proklamaci všeobecných a zvláštních amnestií ohledně trestních vojenských deliktů, jež však instrukcemi od nejvyššího vojevůdce mu udělenými jest obmezeno. Pardonování jednotlivých nepřátelských vojnů neb generální pardony pro nepřátelská oddělení vojska, posádky a pod. řídí se právem mezinárodním a válečným zvykem a vyplývají i bez zvláště udělené instrukce z povahy a objemu příslušného velitelství, resp. milosti, jež má býti udělena. Proklamace snad vydaná k odstrašení nepřítele neb vlastního vojska při početí válečné operace neb válečné záležitosti, že žádný pardon se neudělí ani nepřijme, spadá zcela do oboru politiky válečné.

II. Generální pardon.

Tímto císařským aktem milosti promíjí se sběhům vojenským trest stanovený na zločin (přečin) sběhnutí (deserce), ale jedině a výhradně pro tento zločin. Takovéto udělení milosti (zvané generální pardon) poskytovali za dřívějších dob i velitelé armády, ale vždy jménem mocnářovým. Odnáší pak se tento akt císařské milosti též na válečné zajatce, kteří v době zajetí se dali svěsti ke službám nepřátelským. Pro tento případ má toto udělení milosti ráz amnestie vlivem té okolnosti, že v nejnovější době zajišťuje se obapolným válečným zajatcům do služeb vstoupivším beztrestnost, vrátí-li se zpět; zajištění tohoto způsobu bývá obsaženo v jednom článku smluv o míru. Od amnestie liší se generální pardon tím podstatně, že se amnestie poskytuje i politickým a jinakým provinilcům způsobujíc prominutí a beztrestnost, kdežto generální pardon týká se výhradně vojenského deliktu deserce zabíraje toliko osoby vázané vojenskou služební přísahou. Sporno jest, zda se toto udělení milosti dá rozšířiti i na neuposlechnutí vojenského rozkazu k dostavení se ke službě vojenské a to vzhledem k zákonu ze dne 28. června 1890; sluší však k otázce této přisvědčiti, anyž oba delikty jeví blízkou příbuznost.

Generální pardon odnáší se dále (§ 205 voj. tr. zák.) jen vojenským osobám, kteréž se dobrovolně navrátí v určité lhůtě stanovené ve výnosu ohlašujícím toto udělení milosti a dobrovolně se hlásí u kteréhokoli vojenského nebo civilního úřadu. Dotyčné osoby jsou beztrestny, i když byly přijaly sběhnuvše nepřátelské služby (nebo jako váleční zajatci), ale jen pokud jde o zločin deserce, nikoli ve příčině deliktů jiných. I podroben jest každý voják, který nárok má na udělení milosti, vyšetřování za tím účelem, zda s desercí nebyl ve spojení některý jiný delikt. Osoby vojenské pozbývají však následkem křivé přísahy zločinem deserce spáchané řádů, čestných znaků a vojenských služebních odznaků; poddůstojníci a kadeti mohou nastoupiti pak jen jako prostí (bez šarže), důstojníci pak jsou ze svazku vojenského propuštěni. Vždycky však musí takovíto sběhové, jimž se milost císařem uděluje, v aktivním poměru dosluhovati dobu počítaje ode dne deserce až do dne presentace a nelze doby této vpočítati v čas služební.

Udržování dolů.

Udržování dolů záleží v činnosti dvojí; majíť se jednak doly chovati v dobré a bezpečné těžebnosti, tak aby nebylo ohroženo ani zaměstnané dělnictvo ani jinaké osoby a vlastnictví jich; tato činnost jest po výtce technické povahy. Jednak sluší bez přerušení udržovati práce v horách v zájmu všeobecného blaha lidu a v zájmu průmyslu na hornictví odkázaného a v tom obráží se hospodářská stránka